

La Palma del segle XXI

Iniciem el debat sobre la ciutat i el seu futur .

El proper dia 26 de setembre al Col·legi d'Arquitectes a les 18h.

Ponents per ordre d'intervenció.

- **Antoni Riera.** Es catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat dels Illes Balears. Impulsor del Grup d'investigació en Anàlisi dels Impactes del Turisme (AEIT). Actualment es President de la Fundació Impulsa. Parlarà del futur de l'economia de les Illes i especialment e Palma.
- **Margalida Mestre Morey** , geògrafa, especialitzada en ordenació i planificació territorial, doctoranda per la Universitat Autònoma de Barcelona, actualment cloent la recerca entorn a la relació de la ciutat de Palma i la seva àrea metropolitana amb el conjunt del sistema urbà mallorquí. Parlarà sobre el futur de l'àrea metropolitana de Palma.
- **Miquel Vadell.** Arquitecte Membre del Grup d'opinió d'arquitectes. Expert en urbanisme. Actualment es Director d'Ordenació del Territori en el Consell de Mallorca. Parlarà sobre el futur de la ciutat des del punt de vista de l'urbanisme i arquitectura
- **Josa Arola.** Enginyera. Actualment es Directora del Departament de Mobilitat de l'Ajuntament de Palma. Parlarà sobre el futur de la mobilitat, especialment del transport públic i la peatonització de Ciutat.
- **Carme Muñoz.** Llicenciada en Pedagogia per la Universitat de les Illes Balears. Directora de la Xarxa per a la Inclusió Social. EAPN-Illes Balears. Representant de EAPN-Illes Balears al Comitè executiu d'EAPN-Espanya i membre de la Junta Directiva del Tercer Sector Social de les Illes Balears . Parlarà del futur del problema de la pobresa a Ciutat.

Introducció

Durant els passats mesos un bon nombre de persones ens hem trobat per debatre l'evolució de la Ciutat i les repercussions que ha tingut aquesta evolució sobre el patrimoni i la mateixa trama física i urbana de Palma, però també sobre les persones, els grups i les institucions.

De tot aquest debat se n'ha pres nota i se n'han fet resums; la finalitat d'aquestes trobades i de la documentació que s'està generant és posar-la a l'abast de les persones. De fet ja s'està fent mitjançant una pàgina web, creada expressament: www.palma XXI.com, que està a la disposició de tothom.

També, en base en aquests debats, a una recerca bibliogràfica i a la inestimable col·laboració desinteressada de nombrosos experts, hem iniciat una *Autobiografia de Ciutat* que també anam publicant periòdicament a la nostra web i que s'ha de veure complementada en l'edició d'un llibre.

Des d'un principi vàrem dir que el nostre objectiu principal no era estudiar el passat sinó proposar idees pel futur de la ciutat, però també hem mantingut que sense conèixer les dinàmiques del passat és molt probable que les propostes de futur estiguin abocades al fracàs.

Palma té una herència antiga i moderna molt important que s'ha de conservar, i també una herència passada i actual no tan positiva que s'ha de corregir i transformar.

Una qüestió primordial per entendre l'evolució experimentada per la ciutat i que està determinant el seu present i el seu futur és el turisme. Per aquest motiu tractarem aquesta activitat amb especial atenció, ja que serà el motor principal del canvi experimentat en les darreres dècades a tot el nostre entorn, i també incidirà en tots els vessants de les dinàmiques urbanes.

El turisme es va iniciar a principis del segle XX amb unes característiques totalment diferents a les que ara el conformen. A partir dels anys 60 adopta unes noves formes, lligades fonamentalment a la nova situació social i tecnològica, que produiran un canvi de model: el turisme de masses. Els efectes d'aquest canvi arrossegaran a tota l'economia i a tota la societat.

Des de l'entrada en el nou mil·lenni el turisme de masses està patint nous canvis. D'una banda les noves tecnologies i nous hàbits socials estan generant un nou perfil de turista. D'altra banda, la nova conjuntura geopolítica on estem immersos ha implicat un increment no previst de visitants.

El turisme, que evidentment ha aportat coses molt positives, també té actualment alguns trets preocupants.

Volem una ciutat que miri al futur, que tengui en compte el seu creixement metropolità i que equilibri els diferents barris de ciutat, que defugui de crear una ciutat elitista però que prioritzï la cultura en totes les seves vessants, que tengui en compte els valors del passat i que prepari als ciutadans pels reptes de futur. Volem una ciutat que se'n cuidi de tots els ciutadans per igual, integradora i solidària.

Nosaltres no volem que Palma acabi essent una plataforma turística multinacional, i que els seus habitants s'hagin de desplaçar a viure del seu barri habitual a altres barris o pobles de Mallorca, com ja està passant ara. Per un altre costat, la dinàmica inversora especulativa té molta força, ja que es combina amb la complicitat dels ciutadans que no volen deixar passar una oportunitat per vendre o llogar la seva casa i anar-se'n a un altre lloc.

Per tot això, i perquè estimam Palma, pensam que ha de preservar el seu patrimoni i els seus diversos valors, però també que ha de desenvolupar una dinàmica que permeti que les diferents transformacions necessàries s'integrin harmoniosament, sense perdre els elements que conformen la seva identitat.

A partir de tot un seguit de reflexions establim unes primeres propostes per iniciar el debat, que volem que estigui obert a tothom. D'aquest debat sorgirà un document que divulgarem i convidarem a signar a tots els ciutadans i a totes les entitats de Palma.

1.-PALMA, PER UNA ECONOMIA SOSTENIBLE

Volem una ciutat activa, amb ocupació i innovació tecnològica i diversificada en la seva economia.

Des dels any 60 la ciutat ha mantingut, amb algunes fluctuacions, un important creixement. En canvi, la qualitat de vida dels seus residents ha sofert notables contrastos. Si observam, per exemple, l'evolució del PIB a les Illes Balears apreciam que aquest ha experimentat un notable descens relatiu. Quant al nombre de turistes s'ha produït un increment: l'any 2015 Mallorca en rebé 10 milions i aquest any 2016 superarà aquesta quantitat, però si comparam la situació actual de les Illes Balears amb la de la dècada dels anys 80, respecte al rànquing de renda per càpita, som ara la setèima comunitat autònoma espanyola, quan a la dècada dels 80, amb un turisme que era aproximadament la meitat del d'ara, ocupàvem el primer lloc. Alguna cosa està passant en el model econòmic i turístic que s'ha de revisar.

Aquesta nova situació genera una gran inquietud entre molts dels residents, que veiem com la ciutat que hem conegut feta a escala humana, i que encara conserva part de la seva ànima, està esdevenint una ciutat molt més gran i complexa i, per tant, molt més difícil de governar. Les dinàmiques recents fan pensar en alguns col·lapses que ja s'albiren, i que s'haurien d'evitar.

2.- PALMA, UNA GRAN METRÒPOLIS URBANA QUE S'HA DE GESTIONAR

Volem una ciutat autogovernada i participativa, que prengui part en totes les grans decisions que li afecten .

Per la importància de Palma respecte a l'illa de Mallorca i a les Balears, i també a Espanya, és necessari que els ciutadans, a través del seu Ajuntament , tinguin més capacitat de decisió sobre els reptes de futur.

D'altra banda, la influència de Palma és forta i requereix considerar i dialogar amb tots els municipis, especialment amb els que constitueixen la gran àrea metropolitana.

És per això que volem que totes les grans decisions que li afecten, i que puguin prendre altres administracions en motiu de l'exercici de les seves competències (Consell, Govern i Estat) han de poder ser debatudes i decidides amb la participació de tots els implicats.

3.- PALMA, UNA CIUTAT PLANIFICADA I EQUILBRADA

Volem una ciutat oberta al món, però amb un equilibri entre la vida turística i la residencial

Les places turístiques de Palma i el seu entorn han anat creixent, i a aquestes se li han sumat les noves formes de turisme residencial i de turisme de creuers. Per tant, les persones que visiten la ciutat s'han incrementat molt en llocs i moments determinats. Els problemes que ja hi havia entre els drets dels residents, dels comerciants i dels turistes s'han anat multiplicant. Cada vegada es fa més necessari establir un sostre de places turístiques i regular les freqüències dels creuers, per tal d'evitar la concentració excessiva, que perjudica a residents i visitants.

Els drets del resident de la ciutat s'han de fer valer com a primera prioritat i, per tant, exigim que s'apliqui sense demora la legislació actual en matèria de renou i ocupació de la vida pública.

Hi ha d'haver una planificació de projectes municipals i supramunicipals sostinguda en el temps, coneguda i transparent, mes enllà de les convocatòries electorals de cada 4 anys.

Volem una ciutat oberta al mar, més verda, sostenible, neta, silenciosa, segura i culta.

Hem de convertir el Front Marítim en el gran espai lliure de la ciutat el qual, amb el seu altíssim valor paisatgístic, pot ser clau per a la millora de la qualitat de vida i del

seu atractiu turístic sostenible. Al Molinar volem el Port petit, i també a la resta de clubs nàutics de la Badia.

S'ha d'avançar cap al desenvolupament d'una xarxa d'espais públics (corredors paisatgístics i ambientals) que millorin la definició de la ciutat en el planejament. S'han d'impulsar la redacció i la realització d'actuacions concretes, algunes ja iniciades, però que requereixen un plantejament més ampli: Corredors de la Falca Verda i Lluís Sitjar, del Parc de les Vies, del Torrent Gros -que implica a dos municipis- i Sant Magí. També de l'entorn de Bellver i del Front Marítim.

S'han de reciclar diversos espais urbans degradats, com per exemple *El Terreno*, un barri que havia estat emblemàtic, i també d'altres barris perifèrics que, mitjançant els nous corredors verds, prenguin una nova fisonomia i millorin la qualitat de vida dels seus habitants, creant un nou paisatge urbà. S'ha d'anar cosint millor la ciutat i evitar nous creixements en sòl rústic, protegint el sòl d'interès agrari i d'interès natural, elaborant un Pla de protecció del Prat de Sant Jordi i fomentant també l'agricultura ecològica i de proximitat.

S'han d'introduir mesures eficients de neteja de la ciutat, que s'ha de complementar amb una educació cívica per al manteniment d'una ciutat neta a tots els indrets.

El silenci es un bé ambiental que s'ha de preservar en el major nombre de llocs possibles de la ciutat. Llevar o minimitzar el renou del cotxe, i en algunes zones, dels avions i dels grans vaixells. Evitar el renou a la ciutat a les hores de descans, és una reivindicació molt sentida per tots els ciutadans de Palma. La pacificació del trànsit hi pot contribuir significativament.

Palma ha superat algunes vegades el màxim permès per l'OMS de contaminació de l'aire i també té problemes de contaminació lumínica. És imprescindible fer un pla de llarg recorregut per impulsar el cotxe elèctric i la reducció d'emissió de CO₂ a l'atmosfera, per tal de complir amb els objectius de la lluita contra els efectes del canvi climàtic.

Per un altre costat és necessari reforçar la cura del nostre patrimoni cultural, impulsant les institucions culturals i els seus mitjans de preservació i divulgació, com els arxius, els museus, les biblioteques, els centres culturals, etc. També s'ha de tenir molt més en compte el teixit associatiu que defensa i promou la cultura de la ciutat.

4.- PALMA, UNA CIUTAT PELS VIANANTS

Volem una ciutat més amable i saludable, on els vianants recobrin el protagonisme perdut.

Una ciutat en què l'ordre de prioritats en la mobilitat i en la definició de les xarxes corresponents fos la següent: vianants, ciclistes, transport públic i, finalment, el vehicle privat:

-Fent una política d'aparcaments dissenyada per afavorir els desplaçaments de vianants.

-Protegit i fomentant el petit comerç tradicional enfront de les grans superfícies.

-Amb una planificació basada en un urbanisme de proximitat, cercant una combinació d'usos (residència, treball i oci) que permeti minvar els desplaçaments motoritzats.

-Volem que les Avingudes siguin els bulevards interiors de la ciutat, fent créixer les aceres, amb més zona verda i menys cotxes.

-Revisant el projecte del 2on cinturó, especialment el disseny dels nusos (per simplificar-los i reduir-ne el cost i l'impacte) i millorar la permeabilitat transversal dels camins històrics i els corredors territorials entre la ciutat i el seu entorn.

-Analitzant i proposant actuacions específiques en els barris històrics, a l'Eixample, als polígons d'habitatge i als barris perifèrics.

5.-PALMA UNA CIUTAT INTEGRADORA I SOLIDÀRIA.

Volem una ciutat integradora, que dignifiqui les diferents barriades i que els eixos cívics siguin les noves artèries de la ciutat

Voldríem una ciutat policèntrica, formada a partir de barris ben equipats, amb diversitat de població i usos, i ben connectats entre sí amb carrers de passeig i amb un bon transport públic .

Solidària amb els que menys tenen i inclusiva de totes les minories

Amb un programa d'habitatge social, per compra, lloguer o rehabilitació, que faci possible l'habitatge digne per totes les persones que habitam la ciutat. Volem recuperar el treball social preventiu als barris de la ciutat.

Espiritual, oberta a totes les opcions religioses, tolerant a la convivència de grups diferents.

La globalització, els nous transports internacionals, les migracions i les tecnologies de la comunicació han configurat una multitud de grups i comunitats que practiquen diferents religions i altres activitats de caràcter religiós, filosòfic o cultural.

Nosaltres consideram aquestes activitats com a una riquesa més de la ciutat, sempre que es fonamentin amb el diàleg, el respecte i l'acceptació de les normes cíviques i culturals de la nostra ciutat i el seu patrimoni cultural.

Per això proposam que es constitueixi, a l'empara de la normativa de participació ciutadana de l'Ajuntament de Palma, un Fòrum de les Cultures, on estigui integrada tota la diversitat cultural i religiosa present a la ciutat, així com totes aquelles entitats culturals que tenen per vocació la reflexió sobre la vida i la societat actual.

Redacció: Equip de Palma XXI (Lluïsa Dubón, Edita Navarro i Jaume Garau)

Documents de consulta general .

1.-Llei de Capitalitat de Palma:

<http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=NTCS058116Z1174271&id=174271>

2.-Pla Estratègic Ajuntament de Palma:

<http://www.palma.cat/portal/PALMA/contenedor1.jsp?seccion=s fdes d4 v1.jsp&codbusqueda=2605&codResi=1&codMenuPN=1810&codMenuSN=2406&codMenuTN=2422&codMenu=2427&language=es>

3.-Propostes del Grup Opinió Arquitectes 2015:

<https://grupdopinioarquitectes.wordpress.com/que-es-grup-dopinio-arquitectes/>

4.-Documents de debat de Palma XXI: 1900-2016:

<http://iniciativesxxi.com/es/palma-xxi/el-futur-de-palma/>